

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

11/10-313

01.03.2019

Голові Національної поліції України

КНЯЗЬВУ С.М.

Шановний Сергію Миколайовичу!

Надсилаємо адресований Вам депутатський запит народного депутата України Німченка В. І., оголошений на засіданні Верховної Ради України 1 березня 2019 року, для розгляду і надання відповіді автору запиту і Голові Верховної Ради України у встановлений чинним законодавством 15-денний термін.

Додатки: депутатський запит на 6 арк. у 1 прим.;
матеріали на 9 арк.

З повагою

А. ПАРУБІЙ

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

Україна, 01008, м. Київ, вул. М.Грушевського,5

№ 344/27-02

від «27» лютого 2019 року

Міністру внутрішніх справ України
АВАКОВУ А.Б.

Голові Національної поліції України
КНЯЗЬВУ С.М.

Депутатський запит

Щодо незаконного та безпідставного затримання, арешту, а також притягнення до кримінальної відповідальності оперуповноваженого відділу поліції Подільського УП ГУ НП в місті Києві Мельникова В.

Шановний Арсене Борисовичу!

Шановний Сергію Миколайовичу!

За повідомленням Національної поліції України 9 лютого 2019 року правоохоронцями було затримано групу осіб при спробі захоплення будівлі Подільського УП ГУ НП в місті Києві. Вказані особи штурмували управління поліції, застосували газові балончики та влаштували бійку з поліцейськими. У затриманих вилучили пістолет «наган» та ножі. В результаті нападу постраждали три працівники поліції, яких було доставлено в лікарню.

Затриманих учасників конфлікту, зокрема тих, що безпосередньо брали участь у захопленні будівлі Подільського управління поліції ГУНП у м. Києві та чинили супротив працівникам поліції, відпустили.

За вказаними фактами слідчі розпочали три кримінальні провадження за частиною другою статті 345 (Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу), частиною першою статті 341 (Захоплення

державних будівель) та частиною четвертою статті 296 (Хуліганство) КК України (копія повідомлення НПУ додається).

Того ж дня Державним бюро розслідувань до Єдиного реєстру досудових розслідувань внесно відомості за фактом скоєння працівниками поліції кримінального правопорушення за ознаками частини другої статті 365 Кримінального кодексу України (перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу, що супроводжувались насильством).

В подальшому стало відомо про оголошення слідчими Державного бюро розслідувань підозри співробітникові Подільського управління поліції ГУНП у м. Києві у скоєнні злочину, передбаченого частиною другою статті 365 КК України.

Слідчі Державного бюро розслідувань «встановили» законною підозру оперуповноваженому відділу поліції Подільського УП ГУ НП в місті Києві у перевищенні службових повноважень, що завдали істотної шкоди охоронюваним законом правам та інтересам окремих громадян та супроводжувалися насильством, що передбачає покарання у вигляді позбавлення волі на строк від трьох до восьми років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років (частина друга статті 365 КК України).

12 лютого 2019 року Печерським районним судом м. Києва підозрюваному обрана міра запобіжного характеру у вигляді тримання під вартою з можливістю внесення застави.

Згідно з оприлюдненою фабулою кримінального правопорушення, склад злочину полягав у тому, що І під час протидії спробі захоплення приміщення Подільського управління ГУНП м. Києва та затриманні нападників, застосував заходи фізичного впливу, вдаривши при затриманні нападника, ногою.

З огляду на те, що значна частина наведених подій була зафіксована і опублікована для широкого загалу, – вони стали об'єктом обговорення і оцінки громадянами на предмет дотримання правопорядку та законності політизації силових структур в країні, а також правової незахищеності співробітників Національної поліції та інших органів правопорядку.

Як свідчить спілкування з громадянами, найбільше занепокоєння та нерозуміння викликає бездіяльність і потурання злочинам проти державних силових відомств, створення атмосфери безкарності за вчинення протиправних дій радикал-націоналістичними організаціями, а також іншими групами агресивної спрямованості на підвалинах насилля, непокори та аморальної поведінки у суспільстві.

Громадяни обґрунтовано стурбовані станом розгулу злочинності та безкарності, зрощенням, правоохоронних органів з організованою

злочинністю та вбачають у такому стані справ одну із причин своєї правової незахищеності.

Мають місце непоодинокі випадки необґрунтованих звинувачень працівників поліції за правомірне завдання фізичного впливу при припиненні суспільно-небезпечних діянь, а також затриманні злочинців і винуватців у організації масових заворушень під час санкціонованих публічних акцій.

Такі явища на фоні формування у суспільстві негативного іміджу поліцейських, фактів безкарних вбивств та їх розстрілів на блокпостах, висловлення погроз правоохоронцям і членам їх сімей радикал-націоналістами – деморалізує їхню волю, породжує небезпідставну тривогу, відчай та безпорадність та не спонукає утвердженню конституційного правопорядку.

Чинні положення КК України передбачають інститут необхідної оборони (не є кримінальним правопорушенням), яким визнаються дії, вчинені з метою захисту охоронюваних законом прав та інтересів особи, яка захищається, або іншої особи, а також суспільних інтересів та інтересів держави від суспільно небезпечного посягання. Перевищення меж необхідної оборони тягне кримінальну відповідальність лише у випадках, спеціально передбачених у статтях 118 «Умисне вбивство при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця» та 124 «Умисне заподіяння тяжких тілесних ушкоджень у разі перевищення меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця» КК України (частини перша та третя статті 36 КК України). Ця норма є уніфікованою і поширюється на осіб, які виконують функції по забезпеченню правопорядку, в тому числі на співробітників Національної поліції України.

За частиною другою статті 38 КК України перевищенням заходів, необхідних для затримання злочинця, визнається умисне заподіяння особі, що вчинила злочин, тяжкої шкоди, яка явно не відповідає небезпечності посягання або обстановці затримання злочинця. Перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця, також має наслідком відповідальність лише у випадках, спеціально передбачених у статтях 118 та 124 цього Кодексу.

При цьому законодавець не відносить до злочину заподіяння шкоди правоохоронюваним інтересам у стані крайньої необхідності, тобто для усунення небезпеки, що безпосередньо загрожує особі чи охоронюваним законом правам цієї людини або інших осіб, а також суспільним інтересам чи інтересам держави, якщо цю небезпеку в даній обстановці не можна було усунути іншими засобами і якщо при цьому не було допущено перевищення меж крайньої необхідності (частина перша статті 39 КК України).

Змістовний та систематичний аналіз зазначених вище положень статей 36-39 КК України засвідчує відсутність в діях Мельникова В. на момент

оголошення йому підозри у вчиненні злочину, передбаченого частиною другою статті 365 КК України, складу злочину та не було підтверджено відповідними доказами.

Більше того, при вирішенні питання щодо кваліфікації дій як злочинних, органи слідства не звернули увагу на зміну законодавства щодо кваліфікації дій при перевищенні влади або службових повноважень. Зокрема, слідчими залишено без уваги, що кваліфікування дій за частиною другою статті 365 КК України не визначається перевищення влади, що супроводжується насильством або погрозою застосування насильства без встановлення факту спричинення матеріальної шкоди в істотному розмірі, яка в сто і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян відповідно до примітки статті 364 КК України та постанови Верховного Суду України по справі №5-99кс16 від 27 жовтня 2016 року.

Таким чином, є усі підстави стверджувати, що слідчі Державного бюро розслідувань внаслідок упередженого, суб'єктивного проведення перевірки дій безпідставно та незаконно сформулювали йому звинувачення у скоєнні злочину, який він не вчиняв.

Такі дії слідчих перебувають в причинному зв'язку з діями по незаконному позбавленню волі шляхом попереднього затримання з послідуємим взяттям під варту за ухвалою суду всупереч положенням статей 176, 183 КПК України.

Наявність умислу в діях слідчих щодо очевидного безпідставного арешту підозрюваного підтверджує надуманість і нічим не підтвердженої підозри у скоєнні злочину за частиною другою статті 365 КК України, якого він не скоював і відсутні всі диспозитивні ознаки інкримінованого йому кримінального правопорушення.

Відповідно до положень статей 30, 42 Закону України «Про Національну поліцію» поліція для охорони прав і свобод людини, запобігання загрозам публічній безпеці і порядку або припинення їх порушення застосовує в межах своєї компетенції поліцейські превентивні заходи та заходи примусу, серед яких фізичний вплив та застосування вогнепальної зброї.

Згідно з роз'ясненнями пленуму Верховного Суду України, представники влади, працівники правоохоронних органів, не підлягають кримінальній відповідальності за шкоду, заподіяну при виконанні службових обов'язків по запобіганню суспільно небезпечним посяганням і затриманню правопорушників, якщо вони не допустили перевищення заходів, необхідних для правомірного затримання злочинця. При цьому слід відрізняти необхідну оборону від уявної, під якою розуміється заподіяння шкоди за таких обставин, коли реального суспільно небезпечного посягання не було, але особа, неправильно оцінюючи дії потерпілого, помилково припускала наявність такого

посягання (пункти 6 та 7 постанови пленуму ВСУ від 26 квітня 2002 року № 1 «Про судову практику у справах про необхідну оборону»).

Оприлюднені правоохоронними органами матеріали, свідчать, що у групи осіб, які були затримані працівниками поліції на Контрактовій площі, були вилучені ножі, пістолети, газові балончики та кастети. Тобто, на момент відсічі захопленню будівлі Подільського управління поліції ГУНП у м. Києві

міг реально сприймати загрозу застосування до нього як холодної, так і вогнепальної зброї з боку нападників.

Таким чином, можна вести мову про здійснення оперуповноваженим Мельниковим В. в умовах необхідної оборони та крайньої необхідності під час протидії групі правопорушників, які здійснили спробу захоплення державної будівлі Подільського УП ГУ НП в місті Києві, поліцейських заходів у межах компетенції, встановленої законом.

Вказані вище дії слідчих Державного бюро розслідувань та слідчого-судді Печерського районного суду м. Києва щодо перевірки проведення досудового розслідування та оголошення підозри у вчиненні злочину оперуповноваженому відділу поліції Подільського УП ГУ НП в місті Києві

його арешт, тримання під вартою мають ознаки кримінальних правопорушень, передбачених статтею 371 КК України «Завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою» та статтею 375 КК України «Постановлення суддею (суддями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови».

Ураховуючи зазначене, керуючись статтею 15 Закону України «Про статус народного депутата», статтею 214 КПК України,

прошу:

1. Вважати цей депутатський запит повідомленням про вчинення злочинів, передбачених КК України.

2. Внести до Єдиного реєстру досудових розслідувань відомості за фактом вчинення слідчими Державного бюро розслідувань кримінального правопорушення за статтею 371 КК України «Завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою» та за фактом вчинення слідчим-суддею Печерського районного суду м. Києва кримінального правопорушення за статтею 375 КК України «Постановлення суддею (суддями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови» при кваліфікації, повідомленні підозри, затриманні та обранні запобіжного заходу оперуповноваженому відділу поліції Подільського УП ГУ НП в місті Києві Мельникову В. та провести досудове розслідування.

3. Перевірити викладені в депутатському запиті обставини та надати правову оцінку подіям, що мали місце 9 лютого 2019 року при спробі групи осіб захопити будівлю Подільського УП ГУ НП в місті Києві, в тому

числі, діям оперуповноваженого відділу поліції Подільського УП ГУ НП в місті Києві який в умовах необхідної оборони та крайньої необхідності застосував під час затримання нападника захід фізичного впливу.

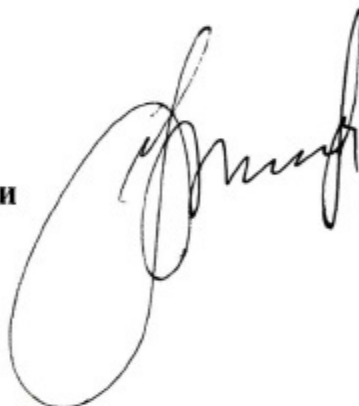
4. Про прийняте рішення прошу повідомити мене в установленому законодавством порядку.

Додатки: роздруківки з мережі Інтернет

на Гаркушах

З повагою

Народний депутат України
(посв. № 184)

Німченко В.І.